

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jerzy Nawrocki (spr.)
Sędzia:	SA Magdalena Kuczyńska
Sędzia:	SA Walentyna Łukomska - Drzymała
Protokolant	Agnieszka Furdel

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2020 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa O. W. (1)

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu
z dnia 22 sierpnia 2018 r. sygn. akt I C 1419/13

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. w punkcie I podwyższa zasądzoną tytułem zadośćuczynienia kwotę do 300 000 (trzysta tysięcy) zł;
2. w punkcie V zasądza od (...) SA
w W. na rzecz O. W. (1) 7 217 [siedem tysięcy dwieście siedemnaście] zł tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. w punkcie VI podwyższa kwotę nakazaną do pobrania na rzecz Skarbu Państwa do kwoty 15 600 [piętnaście tysięcy sześćset] zł;

II. zasądza od (...) SA w W.

na rzecz O. W. (1) 4050 [cztery tysiące pięćdziesiąt] zł tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym;

III. nakazuje pobrać od (...) SA

w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu 7 500 [siedem tysięcy pięćset] zł tytułem opłaty sądowej od apelacji, od uiszczenia której powód był zwolniony.

I A Ca 29/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 sierpnia 2018 r. Sąd Okręgowy w Radomiu po rozpoznaniu sprawy z powództwa O. W. (1) przeciwko (...) S.A. w W. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 150.000 złotych tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty uprawomocnienia się wyroku oraz comiesięczną rentę w kwocie po 1000 złotych płatną do 10-dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, do rąk przedstawicielki ustawowej małoletniego I. W..

Ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość za skutki wypadku komunikacyjnego jakiemu uległ O. W. (2) w dniu 7 kwietnia 2013 roku.

Oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego na rzecz pozwanego i nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Radomiu od pozwanego 8.100 tytułem brakującej opłaty sądowej od zasądzonych świadczeń oraz kwotę 1.348,20 złotych tytułem częściowego zwrotu wydatków poniesionych w sprawie.

Apelację od tego wyroku wniósł powód w części oddalającej powództwo o zasądzenie zadośćuczynienia pieniężnego co do kwoty ponad zasądzone 150 000zł.

Powód zarzucał Sądowi Okręgowemu naruszenie :

I. przepisu art. 233 § 1 kpc polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów i braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, skutkujące:

1. pominięciem wynikającej się z opinii biegłej psycholog okoliczności, iż w przyszłości mogą pojawić się jako następstwo pourazowe objawy nerwicowe, kiedy to w zachowaniu dziecka dominuje uczucie stałego zmęczenia, brak wiary w siebie i swoją przyszłość, zmienność nastroju, nadwrażliwość na światło i hałas oraz obniżona odporność psychiczna na trudne sytuacje, narastaniu których to zaburzeń sprzyja okres dojrzewania powoda;

2. pominięciem wynikającej z uzupełniającej opinii biegłej psycholog okoliczności słabego, zwolnionego reagowania poznawczo intelektualnego, skutkującego wolniejszym kojarzeniem faktów, potrzebą większej ilości czasu na rozwiązanie zadań, opóźnioną reakcją na postawione pytania, okoliczności zahamowania w sferze emocjonalno-popędowej przebiegającej postaci osłabionych reakcji uczuciowych dziecka na bodźce, ograniczeń w sferze ruchowej, które wyłączają go z gier zespołowych i wielu dyscyplin gdzie wymagana jest zręczność i dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, a co za tym idzie w przyszłości eliminują go z wykonywania zawodów, w których wymagane są takowe zdolności.

II. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 445 § 1 kc i art. 444 § I kc polegające na błędnej jego wykładni przejawiającej się w przyjęciu jako odpowiedniej kwoty zadośćuczynienia kwoty 150.000,00 zł, która mając na względzie obrażenia jakich doznał powód, związane z tym cierpienia i wynikłe z nich wielopłaszczyznowe dalekosiężne skutki jest kwotą rażąco zaniżoną.

Apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie zasądzonej w punkcie I kwoty zadośćuczynienia do kwoty 300.000zł oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił, że powód O. W. (2) urodził się (...). W chwili wypadku powód miał 11 lat i uczęszczał do IV klasy. Był zdrowym dzieckiem, uczęszczał na zajęcia piłki nożnej. Lubił jeździć na rowerze, rolkach, chodził na basen. Uczęszczał na zajęcia sportowe 2 razy w tygodniu. Chętnie przebywał w towarzystwie rówieśników, bez problemu nawiązywał relacje. Był otwarty i komunikatywny. Nie generował problemów wychowawczych. Był bardzo samodzielny i odpowiedzialny. Potrafił sam przygotowywać sobie posiłki. Od III klasy zaczął sam chodzić do szkoły, po uprzednim przyswojeniu sobie zasad poruszania się i przechodzenia przez jezdnię, chętnie się uczył, nie miał problemów w nauce. Mieszka wraz z matką.

W dniu 7 kwietnia 2013 roku O. W. (2) przechodząc przez jezdnię w miejscu dozwolonym został potrącony przez samochód osobowy marki V. (...) prowadzony przez M. K., która nie ustąpiła pierwszeństwa znajdującemu się na przejściu O. W. i potrąciła powoda, a następnie zbiegła z miejsca zdarzenia.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 19 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Radomiu w sprawie (...) uznał M. K. za winną naruszenia nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 177 § 2 kk w zb. z art. 178 § 1 kk.(wyrok Sądu Rejonowego w Radomiu z dnia 19 grudnia 2014 roku k. 371w sprawie (...)) i skazał.

Właściciel samochodu osobowego V. (...) o nr rej. (...) miał zawartą z pozwanym (...) S.A w W. umowę obowiązkowego ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów nr polisy (...).

Pełnomocnik matki powoda zgłosił szkodę i powód w dniu 21 czerwca 2013 roku powód otrzymał zadośćuczynienie za doznane cierpienia i krzywdę w wysokości 10.000 złotych.

W wyniku wypadku O. W. (2) doznał: urazu wielonarządowego, stłuczenia i obrzęku mózgu, krwiaka przymózgowego ok. skroniowo-ciemieniowo-potylicznej po stronie prawej, krwawienia podpajęczynówkowego pourazowego, złamania wieloodłamowego oczodołu prawego, złamania kości czołowej prawej, złamania sitowia, złamania kości klinowej lewej, złamania łuku jarzmowego prawego, stłuczenia płuc, niewydolności oddechowej, rany uda lewego, krwiaka powieki oka prawego.

Powód przebywał na oddziale (...) w Wojewódzkim Szpitalu (...) w R. w dniach od 7 do 19 kwietnia 2013r., a następnie w Oddziale (...) Wojewódzkiego Szpitala (...) w R. w dniach od 19 kwietnia 2013 roku do 13 maja 2013 roku. Po wypadku był nieprzytomny. W stanie śpiączki pozostawał przez okres 3 tygodni. Po przebudzeniu się ze śpiączki początkowo nic nie mówił dopiero po 3,4 dniach wypowiedział niepewnie słowo „mamo”. Zaczął rozpoznawać twarze bliskich, ale na krótko, po czym przestał je rozpoznawać, miał zaburzoną orientację w czasie i miejscu, majaczył, był splątany i nielogiczny.

Następnie od 13 maja 2013r. był hospitalizowany w Oddziale (...), Kliniki (...) w W. z rozpoznaniem: następstwa urazu śródczaszkowego, wielokrotne złamanie kości czaszki i twarzoczaszki, opadnięcie powieki oka prawego.

Jest pod stałą opieką (...). Po 5 tygodniach w (...) nie potrafił ułożyć prostych puzzli, utracił wszystkie nabyte umiejętności, funkcje poznawcze były globalnie zaburzone. W V klasie został objęty nauczaniem indywidualnym, dodatkowo kilka razy w tygodniu miał korepetycje początkowo 0,5 godziny do 1 godziny. Pozostaje pod stałą kontrolą okulisty. Został zakwalifikowany na operację mięśni zewnątrzgałkowych. Po wypadku powód został uznany za osobę niepełnosprawną oraz orzeciono potrzebę kształcenia indywidualnego, z czego korzystał przez dwa lata. Obecnie w związku z opisanymi zaburzeniami chodzi do prywatnej szkoły ze względu na mniejszą ilość dzieci w klasie. Posiada aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym wydane do 30 kwietnia 2020 roku.(orzeczenie o stopniu niepełnosprawności k. 590).

Początkowo O. miał problemy z pamięcią, przyswajaniem nowych informacji, niejednokrotnie brakowało mu słów. Duże problemy z koncentracją i uwagą utrudniały mu podejmowanie i kontynuowanie aktywności umysłowej (opinia psychologiczna k. 308)

Zaburzenia pamięci wzrokowej i słuchowej potwierdzone są wynikami testów psychologicznych w opinii psychologicznej (akta sprawy str. 277 i 288 T.ll). W związku z tym powód został objęty terapią psychologiczną.

Rodzice powoda rozwiedli się (wyrok Sądu Okręgowego w Radomiu w sprawie IC 121/15 z dnia 25 sierpnia 2015 roku). Po wypadku matka chłopca zrezygnowała z pracy i podjęła się opieki nad synem. Ma wykształcenie średnie techniczne. Matka z synem utrzymuje się z zasiłku rodzinnego w wysokości 1400 złotych, dodatku rehabilitacyjnego w wysokości 108 złotych, zasiłku pielęgnacyjnego w wysokości 380 złotych oraz alimentów zasądzonych od ojca na syna w wysokości 500 złotych. Ojciec nie interesuje się dzieckiem.

Obecnie małeletni jest pod opieką psychologa z (...) w W. oraz w R. finansowanych z NFZ oraz uczęszcza 3 razy w roku na wizyty prywatne. Koszt wizyty wynosi 80 złotych.

Z opinii biegłej psycholog wynika, iż konsekwencje dotyczą zaburzeń dynamiki procesów nerwowych w sferach: poznawczej, emocjonalno-popędowej i ruchowej powoda. Obniżenie wyników przeprowadzonych testów neuropsychologicznych jest charakterystyczne dla organicznych uszkodzeń OUN. Obrażenia powstałe w wyniku wypadku, a głównie uraz czaszkowo-mózgowy spowodował fragmentaryczne zaburzenia rozwojowe w zakresie sprawności intelektualnej. Konsekwencją wypadku i przebytego urazu jest zespół lękowy -pourazowy szczególnie nasilony w pierwszym roku po wypadku i utrzymujące się do chwili obecnej zaburzenia emocji w postaci moczenia nocnego.

Przed wypadkiem powód wkraczał w fazę wczesnoszkolną, która jest decydującym etapem kształtowania poczucia kompetencji szkolnych. Proces ten został zakłócony przez urazowy charakter zdarzenia, spowodował zaburzenia neurodynamiczne w sferze poznawczej tj. obniżoną zdolność koncentracji uwagi, zaburzenia pamięci wzrokowej i słuchowej, bezpośredniej, zaburzenia funkcji wykonawczych. Wszystkie w/w aspekty funkcjonowania wpływają niekorzystnie na wyniki w szkole, mogą generować trudności w nauce. Wymagane jest stałe wspomaganie powoda dodatkowymi zajęciami kompensacyjno-wyrównawczymi, w celu niwelowania zaległości powstałych na skutek deficytów pourazowych.

Powód w związku z konsekwencjami wypadku wymaga pomocy osób drugih, w postaci nadzorowania i kontrolowania w codziennym życiu, w zakresie podejmowanych czynności i aktywności - monitorowanie. Wymaga to zaangażowania i nakładów czasu ze strony opiekuna, głównie w zakresie realizowania założeń edukacyjnych (opinia biegłej z zakresu psychologii k. 308).

W ocenie biegłej powód na dzień badania był dzieckiem specjalnej troski, wymagał wzmożonej opieki, dopilnowania, pracy i zaangażowania ze strony opiekunów. Nadzór i kontrola podejmowanych przez powoda czynności i aktywności dnia codziennego wymaga stałego uczestnictwa opiekunów, choćby w formie towarzyszenia w zakresie: chodzenia do szkoły, odrabiania zadawanych prac domowych, przygotowywania do sprawdzianów, motywowania do większego wysiłku, planowania i organizacji dnia po powrocie ze szkoły, rozłożenia pracy umysłowej w taki sposób aby nie zniechęcać powoda i nie obciążać nadmiernie układu nerwowego. Monitorowanie winno też odbywać się w zakresie odpowiedniego ubioru, regularności posiłków, podejmowania czynności higienicznych oraz samodzielnego czasu spędzanego poza domem. Nadzorowanie i kontrolowanie przebiegu zajęć dodatkowych poza domem (opinia psychologiczna k.342).

Rokowania, co do zniwelowania stwierdzonych deficytów są niepewne chociaż plastyczność mózgu zapewnia zdolność samonaprawy, dokonywania zmian adaptacyjnych na poziomie strukturalnym oraz funkcjonalnym. (opnia psychologiczna k. 367).

Z opinii biegłego z zakresu neurochirurgii dr n.med. E. K. wynika, iż powód zgłasza częste bóle głowy, zawroty, uczucie szczypanie oczu, bóle kończyny górnej prawej, częste męczenie się, zaburzenia koncentracji. Chodzi do poradni psychologiczno-pedagogicznej raz w tygodniu. Leków obecnie nie przyjmuje. Zarówno okres leczenia szpitalnego jak i długie tygodnie rekonwalescencji domowej były dla małeletniego powoda bardzo trudnym okresem pełnym bólu i cierpienia. Poszkodowany wymagał pełnej opieki ze strony osób trzecich.

Wielokrotne złamania powodowały ból, ale wielotygodniowa rehabilitacja była okupiona ciężką pracą powoda i odbiła się na psychice. Powód został wyeliminowany z dotychczasowego życia. Nie może uczestniczyć w życiu szkolnym i towarzyskim.

Biegły psycholog stwierdził obniżony poziom inteligencji na poziomie poniżej normy. Stwierdził również głęboki deficyt rozwoju funkcji percepcyjno – motorycznych i trudności w zakresie koncentracji. Rozległy uraz czaszkowo - mózgowy spowodował u powoda znaczne cierpienie fizyczne oraz psychiczne. U powoda wystąpiły zaburzenia

rozwojowe w zakresie sprawności intelektualnej, zaburzenia koncentracji, uwagi oraz zaburzenia pamięci wzrokowej. Wpłynęło to na wyniki osiągane w szkole, co przekłada się na wykształcenie powoda i wybór przyszłego zawodu.

Rokowania na przyszłość są niekorzystne. Konieczna jest rehabilitacja. Prawdopodobnie terapia z psychologiem przez kilka lat. W związku, z doznanymi obrażeniami jego stan intelektualny jest obniżony. Powód wymaga stałego zaangażowania opiekuna w edukacji szkolnej. W życiu codziennym wymaga częściowego nadzorowania i kontrolowania oraz wymaga dużo większego nakładu pracy i opieki, ze strony opiekuna niż inne osoby zdrowe w jego wieku (opinia biegłego neurologa k.398-403).

Zgodnie z opinią biegłego z zakresu chorób oczu dr hab. n.med. M. F. w zakresie narządu wzroku małoletni O. W. (2) doznał trwałego porażenia nerwu III okoruchowego po stronie prawej. W konsekwencji występuje opadnięcie powieki górnej, zez rozbieżny, ograniczenie ruchomości, dwojenie, wyrównawcze ustawienie głowy, porażenie źrenicy. Dodatkowo utrzymuje się niedoczulica twarzy po stronie prawej, jako porażenie nerwu twarzowego prawego.

Po wypadku stan zdrowia powoda uległ trwałemu i nieodwracalnemu pogorszeniu w stopniu znacznym. Stał się osobą o ograniczonej sprawności psycho - fizycznej, wymagającą stałej opieki. Przebyty wypadek spowodował i w dalszym ciągu powoduje znaczne cierpienia fizyczne i psychiczne powoda. Powód wymaga stałej opieki, pomocy w szkole i dodatkowych zajęć wyrównawczych.

Stopień utraty zdrowia wskutek wypadku w związku z uszkodzeniem częściowym lub całkowitym nerwów ruchowych gałki ocznej biegła określiła następująco w zakresie nerwu okoruchowego:

- w zakresie mięśni wewnętrznych oka - 15%,
- w zakresie mięśni zewnętrznych oka - 25%.
- uszkodzenia częściowe lub całkowite nerwu twarzowego - w zależności od stopnia uszkodzenia - 10%.

Łącznie stopień trwałego uszczerbku na zdrowiu powoda poniesiony na skutek urazów doznanych w wypadku biegła oceniła na 40%. Powód pozostaje i będzie pozostawał pod opieką okulisty. Wskazana jest rehabilitacja w zakresie czynności mięśni zewnątrzgałkowych, która została zaburzona na skutek uszkodzenia nerwu okoruchowego. Rozważana jest ewentualna korekcja operacyjna ustawienia oka prawego, ale nieokreślony jest czas jej wykonania, zakres oraz rokowanie. Zaistniałe zmiany w obrębie narządu wzroku będą się utrzymywały i utrudniały powodowi samodzielną egzystencję i naukę, a także powodują defekt kosmetyczny, dodatkowo negatywnie działający na psychikę. Powód wymaga stałej opieki osób drugich przy wykonywaniu wielu podstawowych czynności, zajęć wyrównawczych w szkole i poza szkołą, stałej pomocy rodziców.(opinia główna k. 404-411 i opinia uzupełniająca k.434-438)

W ocenie biegłego z zakresu chirurgii szczękowo-twarzowej i chirurgii stomatologicznej dr n.med. M. M. powód wskutek potrącenia przez samochód doznał urazu części twarzowej czaszki. Biegły rozpoznał: złamanie wieloodłamowe oczodołu prawego - w szczególności jego ściany górnej i bocznej, złamanie kości czołowej po stronie prawej złamanie w obrębie sitowia i prawego łuku jarzmowego. Skutkiem urazu są: objawy porażenia nerwu okoruchowego (III nerw czaszkowy] objawiające się w postaci zaburzeń funkcji mięśnia prostego górnego i dźwigacza powieki oka prawego. Dowodem na to jest także występujące rozszerzenie źrenicy oka prawego i brak jej reakcji na światło. Ponadto występuje podwójne widzenie (diplopia]. Z wywiadu i badania wynika także zaburzenie węchu (hiposmia], które jest możliwe wskutek uszkodzenia nitek węchowych nerwu węchowego (I nerw czaszkowy) wchodzących do jamy czaszki przez otworki w blaszce sitowej lub może być wynikiem niedrożności jam nosa w wyniku zmian pourazowych. Podawane także jest zaburzenie czucia w zakresie II gałęzi nerwu trójdzielnego strony prawej - nerw podoczodołowy prawy (V nerw czaszkowy].

Doznane przez powoda cierpienia psychiczne i fizyczne biegła oceniła jako znaczne. Powód doznał ich w wieku rozwojowym. Ich skutki mogą być odczuwalne w przyszłości w stopniu niemożliwym obecnie do pełnej oceny.

Wykonana trepanopunkcja z implantacją czujnika ICP jest procedurą neurochirurgiczną. Nie można też wykluczyć konieczności dalszych zabiegów w przyszłości - np. z zakresu chirurgii plastycznej mających na celu korekcję opadającej powieki górnej oka prawego.(opinia k. 476).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody w postaci dokumentów, opinii biegłych (opinia psychologiczna k.308,341,366, opinia biegłego z zakresu neurologii 398, opinia biegłego okulisty k. 404 i 434, opinia biegłego z zakresu chirurgii szczekowo-twarzowej k. 476) oraz zeznań matki powoda I. W. (protokół z rozprawy z dnia 15 stycznia 2014 roku k.258, minuta 00:04:32-00:25:43 oraz z dnia 8 sierpnia 2018 roku k.591, minuta 00:05:24-00:38:20), a także na podstawie bezspornych twierdzeń stron i skazującego wyroku wydanego w sprawie karnej.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za częściowo uzasadnione.

Apelacja wniesiona została jedynie przez powoda co do wyroku oddalającego powództwo o zasądzenie zadośćuczynienia co do kwoty 150 000zł. Sama zasada odpowiedzialności i zasądzenie renty oraz ustalenie odpowiedzialności na przyszłość pozwanego nie były w sprawie kwestionowane.

Zasądzając na rzecz powoda kwotę 150 000zł tytułem zadośćuczynienia i oddalając powództwo co do kwoty 150 000zł Sąd Okręgowy wskazał, że zadośćuczynienie pieniężne ma na celu złagodzenie cierpień i winno mieć charakter całościowy, a zatem obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, opubl. Lex numer 50824). W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę należy uwzględniać przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNP 2000, nr 16, poz. 626, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1977 r., IV CR 266/77, opubl. Lex numer 7966, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 1975 r., I CR 862/75, opubl. Lex numer 7781). Zadośćuczynienie musi stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość i nie może mieć charakteru symbolicznego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 1978 r., IV CR 99/78, opubl. Lex numer 8095, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, opubl. Lex numer 8087).

Ustalając wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia z tytułu krzywdy wywołanej wypadkiem, Sąd wziął pod uwagę właściwości i warunki osobiste, tj. wiek, stan zdrowia, a przede wszystkim stopień uciążliwości i cierpień fizycznych i psychicznych związanych z uszkodzeniem ciała, leczeniem oraz ewentualnych negatywnych skutków na przyszłość z tytułu skutków wypadku komunikacyjnego, któremu powód uległ w dniu 7 kwietnia 2013 roku.

Zdaniem Sądu nie ulegało wątpliwości, iż rozmiar cierpień fizycznych powoda był znaczny, zwłaszcza bezpośrednio po wypadku i w okresie leczenia. Powód przeżył bardzo poważny wypadek samochodowy, w sposób bezpośrednio zagrażający jego życiu. Doznał licznych obrażeń wymagających leczenia oraz opieki osób bliskich. Wypadek spowodował znaczne problemy powoda w nauce i funkcjonowaniu w środowisku rówieśniczym. Niewątpliwie wymaga on zwiększonej uwagi, opieki i pomocy. Wystąpiły u powoda zaburzenia w zakresie sprawności intelektualnej, koncentracji uwagi oraz zaburzenia pamięci wzrokowej, a rokowania co do stanu zdrowia powoda na przyszłość są w zasadzie niepewne. Powód wymaga zwiększonej rehabilitacji oraz pracy z psychologiem przez kilka lat, a także dodatkowych zajęć wyrównawczych w szkole.

W świetle powyższych rozważań Sąd uznał, że zasadne jest przyznanie powodowi zadośćuczynienia ponad środki wypłacone w toku postępowania likwidacyjnego przez pozwanego w kwocie 150.000 złotych. Zdaniem Sądu jest to kwota znaczna i adekwatna do stopnia wyrządzonych powodowi krzywd, a ponadto stanowić będzie dlań realne przysporzenie o charakterze ekonomicznym, a więc spełni również funkcję kompensacyjną. W części przewyższającej zasądzoną z tytułu zadośćuczynienia kwotę Sąd oddalił powództwo jako nieuzasadnione.

Sąd zasądził odsetki na podstawie art. 481 § 1 k.c. zgodnie z żądaniem strony powodowej od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia [k. 525 i 592].

Pozwany wnosil o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda jest w całości uzasadniona. W ocenie Sądu w świetle szczegółowych ustaleń Sądu Okręgowego przedstawionych w uzasadnieniu wyroku w zakresie skutków obrażeń ciała doznanych przez O. W. (1) i stopnia utraty zdrowia, przyznana przez Sąd pierwszej instancji kwota 150 000zł jest rażąco niska, co uzasadnia zmianę zaskarżonego wyroku w tej części.

Sąd podziela w całości ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego. Ani okoliczności wypadku, ani opisany przez Sąd stan chłopca przed wypadkiem, ani opinie biegłych złożone w sprawie, nie były kwestionowane. Sąd Apelacyjny ustalenia te przyjmuje za własne. Ingerencję Sądu Apelacyjnego w treść wyroku Sądu pierwszej instancji uzasadniają następujące okoliczności.

Przede wszystkim podkreślić należy, że w dniu wypadku O. W. (2) miał ukończone 11 lat. Był zdrowym chłopcem, prowadzącym aktywny tryb życia, uprawiającym sport, uczącym się, stopniowo wchodzącym w wiek dojrzewania. Powód miał przed sobą niemal całe życie. Otwierały się przed nim perspektywy w zakresie dalszego kształcenia, wyboru szkoły i zdobywania zawodu. Dotychczasowe relacje z rówieśnikami, jego zdolność kontaktowania się z innymi osobami, samodzielność w drobnych rzeczach życia codziennego oraz jego zdolności poznawcze otwierały przed chłopcem perspektywę radosnego, ciekawego i bezpiecznego dzieciństwa, okresu dorastania i komfortowego emocjonalnie wchodzenia w dorosłe życie, którego realne podstawy zaczynał budować mając ku temu odpowiednie zdolności.

Opisane przez biegłych ubytki w sferach: poznawczej, emocjonalno -popędowej i ruchowej, jednoznacznie przekreśliły te perspektywy i uzasadnione oczekiwania powoda na bezpieczne i ciekawe życie.

Porównując psychiczny stan zdrowia chłopca przed wypadkiem i wskutek doznanych obrażeń w wypadku, w szczególności z uwzględnieniem nieodwracalności skutków w perspektywie całego młodzieńczego i dorosłego życia powoda Sąd Apelacyjny uznaje, że żądana przez powoda kwota 300 000zł jest odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 kc kwotą zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę i nie jest wygórowana. Przy czym podkreślenia wymaga, że sama utrata perspektyw życiowych powoda, nie jest jedyną okolicznością oceniana przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego.

Powód doznał urazów, które niewątpliwie stanowiły stan zagrażający jego życiu, a bezpośrednim następstwem wypadku była całkowita utrata świadomości i ok. 3 tygodniowy stan śpiączki. Powód doznał dodatkowo urazu części twarzowej czaszki i oczu, skutkujące upośledzeniem funkcji wzroku w stopniu nieodwracalnym, co w przypadku zmysłu wzroku warunkującym komfort życia powoda jest upośledzeniem mającym ogromny wpływ na całe życie powoda, w szczególności jeśli się zważy że do wypadku doszło w fazie intensywnego rozwoju chłopca. Niezależnie od powyższego uszkodzenia twarzy skutkowało jego oszpeceniem, co również jest okolicznością wymagającą uwzględnienia przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Tym bardziej, że powód wchodził stopniowo w okres dojrzewania, w którym kwestie estetyczne mają duże znaczenie dla funkcjonowania powoda w grupie rówieśników.

Mimo że Sąd Okręgowy ustalił odpowiedzialność pozwanego na przyszłość, to jednak ustalenie kwoty zadośćuczynienia powinno być dokonane w kwocie odpowiedniej do stopnia krzywdy powoda ustalonej na dzień orzekania. Roszczenia w przyszłości mogą bowiem dotyczyć dalszych, nowo ujawnionych szkód. Aktualnie rozpoznany zakres szkody jest tym większy, że wszystkie one oddziałują swymi skutkami na całe młodzieńcze i dorosłe życie chłopca.

Co więcej powód żądał w sprawie zasądzenia zadośćuczynienia pieniężnego z odsetkami od daty uprawomocnienia się wyroku, co ma istotne znaczenia dla oceny jaką ostatecznie kwotą miałyby być zrekompensowana krzywda powoda. Samo postępowanie między instancyjne trwało około półtora roku, co niewątpliwie opóźniło całościowe zrekompensowanie krzywdy powoda. Dlatego mając na uwadze, że powód żąda zasądzenia zadośćuczynienia z odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, co w sprawie niniejszej oznacza wydanie wyroku przez Sąd II instancji, żądanie w apelacji podwyższenia tej kwoty do wysokości zgłoszonego w I instancji jest również z tych względów uzasadnione.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w pkt I i podwyższył zasądzoną tytułem zadośćuczynienia kwotę do 300 000 zł. W konsekwencji zmienił także wyrok w pkt V i zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu 7 217 [siedem tysięcy dwieście siedemnaście] zł tytułem zwrotu kosztów procesu. W ocenie Sądu Apelacyjnego wobec uwzględnienia roszczenia o zadośćuczynienie w całości, oddalenie powództwa dotyczy niewielkiego zakresu roszczenia powoda i uzasadnia zastosowanie zd. trzeciego z art. 100 kpc. Sąd Apelacyjny podwyższył w konsekwencji kwotę nakazaną do pobrania od pozwanego w pkt VI o opłatę sądową od dodatkowo uwzględnionej części roszczenia.

Natomiast wobec uwzględnienia apelacji w całości Sąd Apelacyjny na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc zasądził od (...) SA w W. na rzecz O. W. (1) 4050 tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Radomiu 7 500 [siedem tysięcy pięćset] zł tytułem opłaty sądowej od apelacji, od uiszczenia której powód był zwolniony.